

Rövid kommentár a barcelonai EU-csúcsról

Rácz Margit

Röviden úgy lehet összefoglalni ennek a csúcsnak az eredményeit, hogy a kihívásokhoz képest túl kicsik, de a politikusok szokott óvatosságához és kompromisszumképtelenségéhez képest figyelemre méltóak. A téma ugyanis örökzöldnek tekinthető, hiszen az EU gazdasági felzárkózásáról szól fő versenytársához, az USA-hoz képest. A két évvel ezelőtti portugál EU-elnökség alatt kidolgozott tíz éves utolérési program olyan víziót vetített előre, amelynek alapján 2010-re az EU a világ gazdaság vezető gazdasági övezete lehet. Ezt egy olyan helyzetben fogalmazták meg, amikor az USA a 90-es évtizedben minden tekintetben növelte gazdasági előnyét az EU-val szemben. Sőt az amerikai gazdasági modell, mint globalizációs kihívás jelent meg a legfejlettebb EU-tagországok számára. Így a barcelonai csúcs – filozófiáját tekintve – azzal foglalkozott, hogy milyen piacliberalizálási intézkedésekre van szükség, hogy megkezdődjön a versenyképesség növekedése, a munkanélküliség csökkenése, nem utolsósorban pedig a tartós növekedési pálya kialakulása.

Ebben a liberalizációs csomagban sok téma szerepel, de konkrétan napirendre ezek közül igazán egy került: az EU energiapiacának liberalizálására. Az, hogy 2004-ig felszabadítják a piacot, de a lakossági energiafogyasztást nem, részleges megoldásnak tekinthető. Viszont, ha figyelembe vesszük, hogy hamarosan elnök- és parlamenti választások lesznek Franciaországban, akkor ez – tekintettel a kemény francia ellenállásra – igenis sikernek minősíthető.

Az viszont, hogy a munkaerőpiac liberalizálásával érdemben nem is foglalkoztak, továbbá adózási kérdéseket nem vizsgáltak, arra mutat, hogy korántsem az volt a célja ennek a csúcsnak, hogy a li-

beralizáció konkrét intézkedései elérjék azt a küszöböt, ami az üzleti szféra számára is figyelembe veendő, új helyzetet eredményez. Az EU sorozatban halasztott reformjai már olyan hagyománynak számítanak, amit a cégek a maguk számára az EU, mint kedvezőtlen telephely formájában fogalmazzanak meg. Az EU továbbra is nettó tőkekihelyező és egyelőre semmi jele annak, hogy az egységes belső piacon beruházási alapú növekedés indulna meg. Ahhoz, hogy ez a sarkalatos változás egyáltalán megkezdődjön, nyilvánvalóan a piaci szabályok egyidőben történő a jelenleginél jóval jelentősebb mértékű és egyirányú változására van szükség.

A svéd elnökség (2001 első fele óta) lassan már szinte hagyománynak számít, hogy az EU-csúcsokon egy-egy látványos lépésre kerül sor a kibővítéssel kapcsolatban.

A barcelonai csúcs azt a meglepetést hozta, hogy a tagjelölt országok állam- és kormányfői is személyesen jelen lehettek és hallathatták hangjukat. Ennek az az üzenetértéke, hogy visszafordíthatatlanul közeledik EU-csatlakozásunk. Persze arról semmilyen értelemben nem esett szó, hogy mi lehet a belépés időpontja, vagy hogy milyen kompromisszumokra van szükség a finanszírozási kérdésekben. Pedig számunkra ezek a kérdések a leglényegesebbek. Így a látványos jelenlét inkább megtisztelő volt, mintsem hasznos.

Bár annak a problémának a közléről történő megtapasztalása, hogy az EU nemzetközi versenyképességének növelése milyen súlyos és mindmáig halasztott reformlépéseket követel, egyáltalán nem felesleges. Hiszen ez fontos információkat kínál arra

vonatkozóan, hogy miként alakulhat Magyarország relatív versenyképessége az egységes belső piacon az EU-csatlakozás után. De üzenetértékű minden, a barcelonai csúcson hozott állásfoglalás, abból a nézőpontból is, hogy a globalizációs kihívásoknak milyen ütemben és milyen módon próbálnak eleget tenni az EU-tagországok. Az, hogy a munkaerőpiac szabályozása vagy az adórendszer átalakítása alapján véve nemzetgazdasági feladat volt és maradt, arról tanúskodik, hogy Magyarországnak a globalizációs kihívásokra való válaszadásban lesz önálló játéktere a csatlakozás után is. De a barcelonai csúcsot a csatlakozóknak semmiképpen sem szabad úgy értelmezniük, hogy globalizációs alkalmazkodásuk az EU-csatlakozás után lelassulhat.

Azt a célt ugyanis, amit a magyar miniszterelnök Barcelonában szinte tényként kezel, hogy a kibővüléssel nő az EU nemzetközi versenyképessége, csak akkor tudjuk teljesíteni, ha bizonyos liberalizációs lépéseket saját hatáskörben előbb teszünk meg, mint ahogy arra az EU-ban sor kerül.

Már 2000 decemberében, a francia elnökséget záró nizzai csúcson nyilvánvalóvá vált, hogy az egyes tagországok az EU minden jelentős reformjavaslatával vagy a küszöbön álló reformkérdésekkel szemben erőteljesen, esetenként kompromisszumképtelenül juttatják érvényre vélt vagy valós „nemzeti érdekeiket”. Erre utaló jelek a barcelonai csúcson is voltak. Jospin, francia miniszterelnök többször hangsúlyozta, hogy elrettenti az az angolszász liberalizációs modell, amit az energiahordozók piacán látott. Tony Blair enyhe szarkazmussal megálapította, hogy az irány jó, csak az ütemmel kapcsolatban vannak nézeteltérések. Gerhard Schröder pedig újólag és nyíltan figyelmeztette az EU-tagországokat, hogy Németország nem hajlandó egyedül viselni a bővítés költségeit.

A barcelonai csúcson igen fontos témák kerültek napirendre, és a legnagyobb eredmény ebben van. Persze nem szabad elfelejteni, hogy tavasszal Franciaországban, ősszel pedig Németországban lesznek választások. A fokozott óvatosság akár ebből is eredhet.

* * * * *